

**OCENJEVALNI OBRAZEC ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA
DRŽAVNO TEKMOVANJE S PODROČJA SLOVENŠČINE
ZA CANKARJEVO PRIZNANJE 2021/2022**

**3. in 4. letnik – gimnazijski programi
3. in 4. letnik – srednji strokovni programi
1. in 2. letnik – poklicno-tehniški programi**

VEDRE BLIŽINE MED NAMI

**Alenka Goljevšček: Pod Prešernovo glavo
George Bernard Shaw: Pigmalion**

Ta obrazec po tekmovanju vstavite v žigosani list A3, na katerega je tekmovalec napisal razlagalni spis. Obrazca ne ločujte od spisa, da ne pride do zamenjave.

ŠIFRA TEKMOVALCA: _____

Ime in priimek prvega ocenjevalca: _____

Ime in priimek drugega ocenjevalca: _____

DOSEŽENE TOČKE: A: _____ B: _____ C: _____ Č: _____

Kriteriji	1. ocenj.	2. ocenj.	Končno število točk
A Razumevanje – do 20 t			
Predstavitev dveh oseb in utemeljitev izbire + vpliv družbene stvarnosti in dogajalni čas – do 6 t			
Razmislek o pregovoru – do 2 t			
Opredelevanje do trditvev – do 3 t			
Mnenje o prepričljivosti z utemeljitvijo – do 3 t			
Razlaga povezanosti naslovov z razpletom – do 6 t			
SKUPAJ A			

B Uporaba književnega znanja – do 10 t	1. ocenj.	2. ocenj.	Končno število točk
Poznavanje besedil in dodatne literature – do 6 t			
Ustrezna raba literarnovednih pojmov – do 4 t			
SKUPAJ B			

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 t	1. ocenj.	2. ocenj.	Končno število točk
Presoja možnosti aktualizacije z navezavo na razumevanje komike in tragike – do 6 t			
Izvirnost in ustvarjalnost pisanja – do 4 t			
SKUPAJ C			

Č Zgradba besedila in jezikovna pravilnost: do 10 t	1. ocenj.	2. ocenj.	Končno število točk
Upoštevana jezikovna pravilnost – do 4 t			
Upoštevana slogovna ustreznost – do 3 t			
Upoštevana ustrezna zgradba – do 3 t			
SKUPAJ Č			

Pripombe, komentarji (ocenjevalec lahko zapiše svoja opažanja, ki so podlaga za razpravo komisije):

Datum:

Predsednik državne komisije:

Ocenjevalni obrazec – državno tekmovanje 2021/2022
3. in 4. letnik – gimnazijski programi
3. in 4. letnik – srednji strokovni programi
1. in 2. letnik – poklicno-tehniški programi

MERILA ZA VREDNOTENJE RAZLAGALNEGA SPISA

A Razumevanje – do 20 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **izbere in predstavi po eno osebo iz vsakega dramskega besedila, svojo izbiro utemelji in pojasni, kako sta nanju vplivala družbena stvarnost in dogajalni čas – do 6 točk:**

Tekmovalec/-ka ima pri izbiri več možnosti. Iz besedila Pod Prešernov glavo izbere npr. požrtvovalno učiteljico Zoro, ki je s svojo predanostjo želela mladim približati umetnost z neposrednim ogledom umetnin na terenu (ogled cerkva), kar je bilo za čas socializma v osemdesetih letih 20. stoletja razumljeno kot »vdor klerikalizma na šolo«, zato je kljub vestnemu opravljanju svojega poslanstva doživela preiskavo, kar jo je zelo potrla ...

Iz druge drame pa npr. izbere Elizo Doolittle, s katero izpostavi problem družbene neenakosti, ki je bila značilna za angleško družbo na prelomu 19. stoletja. Elizo na začetku komedije srečamo v Londonu (Covent Garden) kot revno prodajalko rož. Pozneje se s pomočjo profesorja Higginsa, ki jo v nekaj mesecih nauči pravilne angleške izgovarjave, in s pomočjo polkovnika Pickeringa, ki jo s svojim spoštljivim odnosom nauči samospoštovanja, spremeni v žensko z lastnostmi gospe iz visoke družbe. To potrjuje, da se človek lahko s svojimi sposobnostmi, pozitivno naravnostjo, samospoštovanjem in z željo po spremembi razvije v močno in samostojno osebo. Eliza je dokaz, da lahko reven in neizobražen človek z delom in malo sreče postane kultiviran in uspešen. S tem ko odide od Higginsa, se oddalji od možnosti, da bi postala del aristokratske družbe, in se pred očmi bralca pokaže kot emancipirana ženska.

Tekmovalec/-ka lahko izbere tudi druge osebe iz besedil Pod Prešernovo glavo (npr. učitelje Lojzeta, Igorja, Jovana, Tejo, dijaka Vaska Dimnika) in Pigmalion (npr. prof. Henryja Higginsa, pokovnika Pickeringa, Alfreda Doolitla, gospo Piercovo, gospo Higginsovo).

Za jasno, smiselno in poglobljeno predstavitev z utemeljitvijo ter s pojasnilom vpliva družbene stvarnosti in dogajalnega časa prejme največ **6 točk** (3 + 3), za pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

- **razmisli, ali rimski pregovor velja tudi za osebe iz dramskih besedil – do 2 točki:**

Tekmovalec/-ka razmisli, ali rimski pregovor velja za osebe iz dramskih besedil. Razmislek lahko poveže z izbranimi osebama, lahko pa razmišlja širše. Pričakujemo zapis, da za osebe v besedilu Pod Prešernovo glavo rimski pregovor ne velja, saj na koncu nihče ni zadovoljen s svojo usodo. V Pigmalionu pa zadovoljstvo s svojo usodo opazujemo lahko pri Elizi, Higginsu in drugih. Upoštevamo smiselnost napisanega.

Za jasno, smiselno in poglobljeno razmišljanje prejme največ **2 točki** (1 + 1), za pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

Ocenjevalni obrazec – državno tekmovanje 2021/2022

3. in 4. letnik – gimnazijski programi

3. in 4. letnik – srednji strokovni programi

1. in 2. letnik – poklicno-tehniški programi

- **se kritično opredeli do trditev v priloženem zapisu – do 3 točke:**

Do trditev o Alfredu Doolittlu, zapisanih v prilogi, se kritično opredeli tako, da jih parafrazira ali uporabi v novem kontekstu. Dobesedno prepisovanje iz priloženega zapisa ovrednotimo nižje.

(Npr. pisec besedila D. T. se je prepoznal v vlogi A. Doolittla in dramatika Shawu v pismu očita, da nima več nobene zasebnosti in da ga ljudje zasmehujejo/dramatik je v liku Alfreda Doolittla ustvaril lik, v katerem se je očitno prepoznal nekdo od bralcev in zahteval neke vrste odškodnino za povzročeno moralno in materialno škodo.)

Za jasno in smiselno kritično opredelitev prejme največ **3 točke**, za pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

- **izrazi svoje mnenje o upravičenosti »posnetka« živega modela za dramsko prepričljivosti in mnenje utemelji – do 3 točke:**

Pričakujemo tako strinjanje kot nestrinjanje s tem, da je za dramsko prepričljivost upravičen »posnetek« živega modela. Pomembno je, da svoje mnenje ustrezno utemelji.

(Npr. če je književno besedilo posnetek živega modela, bo dramska prepričljivost večja. V Alfredu Doolittlu, tipičnem predstavniku nižjega sloja angleške družbe, ki želi imeti koristi od izjemne življenjske priložnosti, se je lahko prepoznal marsikateri Shawov sodobnik, danes pa Doolittle ne deluje več kot živ model./Živi modeli so lahko avtorju le motivacija za pisanje, naloga ustvarjalca pa je, da svojim likom doda nadčasovnost in univerzalnost, tako da se lahko v njih bralci prepoznamo v vseh časih in krajih.)

Za smiselno in jasno izraženo mnenje, ki je ustrezno utemeljeno, prejme največ **3 točke**, za pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

- **razloži povezanost naslovov z razpletom obeh dram – do 6 točk:**

Tekmovalec/-ka razmišlja npr. o tem, da sta usmerjeno izobraževanje in združevanje šol (v žaloigri združitev Gimnazije Franceta Prešerna s kovinarji, zbrani učitelji pred selitvijo nazdravijo ob bronastem kipu, Igor zadnji ob njem natakne na Prešernovo glavo plinsko masko) zavirala izobrazbeni in kulturološki napredek (uničenje tradicije, lepega, metafore poezije in vsega, kar pooseblja France Prešeren kot simbol slovenstva). S tem ko Eliza (Galateja) ne bo Higginsova (Pigmalionova) žena, ampak se odloči za Freddyja, nasprotuje starodavnemu mitu iz Ovidovih Metamorfoz, v katerem se kipar Pigmalion zaljubi v kip dekleta, ki ga je ustvaril, Afrodita pa ga je obudila v življenje, ker hoče biti svobodna in samostojna. »Galateja nima nikoli do kraja rada Pigmaliona; njegovo razmerje do nje je preveč božansko, da bi bilo hkrati tudi prijetno.«

Za razlago, v kateri smiselno, jasno in poglobljeno razloži povezanost naslovov z razpletom obeh dram, prejme največ **6 točk** (3 + 3), za pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

Uporaba književnega znanja – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **pozna predpisana besedila in kontekst – do 6 točk:**

Iz zapisa je razvidno, da pozna tako vsebino obeh dramskih besedil kot vsebinski, družbeni in zgodovinski kontekst.

Za poznavanje in razumevanje obeh besedil in konteksta prejme največ **6 točk**. Če se v spisu pojavijo napake zaradi nepoznavanja vsebine, oseb, dogajalnega časa in dogajanja ..., se odšteje ustrezno število točk.

- **uporablja ustrezne literarnovedne pojme – do 4 točke:**

V spisu uporablja ustrezne in smiselne literarnoteoretske pojme (npr. dramsko besedilo, žaloigra, komedija, dogajalni prostor, zaplet, razplet ...) in literarnozgodovinske pojme (npr. slovenska književnost v 2. polovici 20. stoletja/sodobna slovenska dramatika, svetovna književnost 20. stoletja).

Za ustrezno uporabo literarnoteoretskih in literarnozgodovinskih pojmov prejme največ **4 točke**, zaradi nepoznavanja omenjenih pojmov se odšteje ustrezno število točk.

C Prepričljivost osebnega odziva – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka:

- **presodi možnosti aktualizacije in se naveže na razumevanje komike ter tragike – do 6 točk:**

Tekmovalec/-ka razmišlja o tem, ali je lažje aktualizirati komedijo Pigmalion kot žaloigro Pod Prešernovo glavo. Pričakujemo tako strinjanje kot nestrinjanje s trditvijo. Pomembno je, da razmišljanje utemelji in poveže s svojim razumevanjem komike in tragike.

Za smiselno, jasno in poglobljeno presojo, ki je utemeljena ter povezana z lastnim razumevanjem komike in tragike, prejme največ **6 točk**, za pomanjkljivejši zapis se odšteje ustrezno število točk.

- **piše izvirno in ustvarjalno – do 4 točke:**

Svojo izvirnost in ustvarjalnost pokaže z zanimivim, s prepričljivim in z izvirnim pristopom do interpretacije problema, ki se razlikuje od večine preostalih spisov, npr. argumentirano zagovarja drugačno stališče od pričakovanega.

Za izvirno pisanje prejme največ **4 točke**, za manj izviren pristop se odšteje ustrezno število točk.

Ocenjevalni obrazec – državno tekmovanje 2021/2022

3. in 4. letnik – gimnazijski programi

3. in 4. letnik – srednji strokovni programi

1. in 2. letnik – poklicno-tehniški programi

Č Jezikovna pravilnost in zgradba besedila – do 10 točk

Tekmovalec/tekmovalka za jezikovno pravilnost in slogovno ustreznost svojega spisa dobi največ 7 točk, od tega največ 4 za jezikovno pravilnost in največ 3 za slogovno ustreznost:

- 4 t – za jezikovno brezhibno nalogo le z nekaj drobnimi napakami
- 3 t – za jezikovno dobro nalogo le z nekaterimi napakami, ki se v glavnem ne ponavljajo
- 2 t – za jezikovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ne ponavljajo
- 1 t – za jezikovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ponavljajo

- 3 t – za slogovno brezhibno nalogo le z nekaj drobnimi napakami
- 2 t – za slogovno dobro nalogo le z nekaterimi napakami, ki se ne ponavljajo
- 1 t – za slogovno šibko nalogo z raznovrstnimi napakami, ki se ne ponavljajo

Tekmovalec/tekmovalka za ustrezno zgradbo svojega spisa dobi največ 3 točke:

- 3 t – za logično členjeno in koherentno besedilo, besedilo ustrezne dolžine
- 2 t – za logično členjeno in deloma nekoherentno besedilo ali nasprotno
- 1 t – za deloma nelogično členjeno in deloma nekoherentno besedilo, besedilo je prekratko

Sestavili: Marjana Jus, Valentina Kobal, Vladimir Pirc

Članicam in članom državnih komisij želimo veliko zadovoljstva pri vrednotenju razlagalnih spisov.